

# ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

## 8<sup>ου</sup> Διεθνούς Συμποσίου για την Αρχαία Μακεδονία

Η Μακεδονία από τον θάνατο του Φιλίππου Β΄  
έως την άνοδο του Αυγούστου στην εξουσία

Συνδιοργανωτές:



ΙΔΡΥΜΑ  
ΜΕΛΕΤΩΝ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ  
ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ



ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ  
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ



Ελληνική Δημοκρατία

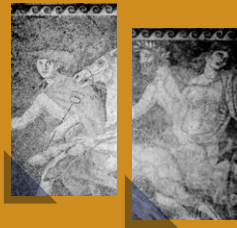
ΔΙΕΘΝΕΣ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ  
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

[www.ihu.edu.gr](http://www.ihu.edu.gr) | Θεσσαλονίκη



ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ





## Πρόγραμμα

Θεσσαλονίκη, 21-24 Νοεμβρίου 2017

### Τρίτη 21 Νοεμβρίου

**Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Αίθουσα Τελετών**  
Πανεπιστημιούπολη Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

### Τετάρτη 22 Νοεμβρίου

**Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος - Μεγάλο Αμφιθέατρο**  
14<sup>ο</sup> χλμ Θεσσαλονίκης - Ν. Μουδανίων

### Πέμπτη & Παρασκευή 23-24 Νοεμβρίου

**Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Κτήριο ΕΛΚΕ,  
Αμφιθέατρο Ισογείου (ΚΕ.Δ.Ε.Α.)**

3<sup>ο</sup> Σεπτεμβρίου, Πανεπιστημιούπολη Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

## Programme

Thessaloniki, 21-24 November 2017

### Tuesday 21 November

**Aristotle University - Ceremony Hall**  
Aristotle University Campus

### Wednesday 22 November

**International Hellenic University - Auditorium**  
14<sup>th</sup> km Thessaloniki - N. Moudania

### Thursday & Friday 23-24 November

**Aristotle University - Research Dissemination Center, Auditorium**  
3<sup>rd</sup> Seprembriou, Aristotle University Campus

## 8<sup>ο</sup> Διεθνές Συμπόσιο για την Αρχαία Μακεδονία

Η Μακεδονία από τον θάνατο του Φιλίππου Β΄ έως την άνοδο του Αυγούστου στην εξουσία

### Οργανωτική Επιτροπή

**Τσεκούρας Ιωάννης**, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Μακεδονίας,  
Πρόεδρος ΙΜΧΑ, Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής

**Ακαμάτης Ιωάννης**, Ομότιμος Καθηγητής Αρχαιολογίας,  
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

**Μανωλεδάκης Μανόλης**, Επίκουρος Καθηγητής Αρχαιολογίας,  
Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος

**Νίγδελης Παντελής**, Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας,  
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

**Ξυδόπουλος Ιωάννης**, Επίκουρος Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας,  
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Γραμματεία Συμποσίου: **Έλενα Χαϊδιά**,  
Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου (ΙΜΧΑ)

### Organizing Committee

**Tsekouras Ioannis**, Emeritus Professor, University of Macedonia,  
President of Institute for Balkan Studies, Chairman of the Organizing Committee

**Akamatis Ioannis**, Emeritus Professor of Archaeology,  
Aristotle University of Thessaloniki

**Manoledakis Manolis**, Assistant Professor of Archaeology,  
International Hellenic University

**Nigdelis Pantelis**, Professor of Ancient Greek History,  
Aristotle University of Thessaloniki

**Xydopoulos Ioannis**, Assistant Professor of Ancient Greek History,  
Aristotle University of Thessaloniki

Secretary of the Symposium: **Elena Chaidia**,  
Institute for Balkan Studies

## Τρίτη 21 Νοεμβρίου - Tuesday 21 November

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Αίθουσα Τελετών  
Aristotle University - Ceremony Hall

### Τελετή έναρξης - Opening ceremony

18.15 - 18.45: Προσφωνήσεις και Χαιρετισμοί - Welcome Addresses

18.45 - 19.30: Α.Δ. Ριζάκης - Ι. Τουράτσογλου

19.30 - 20.15: R. Lane Fox

Δεξίωση/Reception given in the foyer of the auditorium

## Τετάρτη 22 Νοεμβρίου - Wednesday 22 November

Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος - Μεγάλο Αμφιθέατρο  
International Hellenic University - Auditorium

09.00 - 09.30: Εγγραφή των συνέδρων - Participants' registration

### Πρωινή συνεδρίαση - Morning Session

Προεδρείο - Chair: Μ. Mari - Μ. Μανωλεδάκης

09.30 - 09.50: Π. Πασχίδης, *The Macedonian State Council(s) and the Macedonian Aristocracy*

09.50 - 10.10: W. Greenwalt, *Hermolaus, The Royal Argead Hunt And Royal Prerogative*

10.10 - 10.30: E. Carney, *The end of the Argead Dynasty: Causes and Commemoration*

10.30 - 10.50: Μ.Β. Χατζόπουλος, *Facts among Rumours: The Case Of Alexander's Accession*

10.50 - 11.10: O. Gabelko - K. Berzon, *Φοῦσκοις: The 'Puzzling' Nickname of Antigonos III and Some Peculiarities of the Antigonid Sobriquets*

11.10 - 11.30: Συζήτηση - Discussion

11.30 - 12.00: Διάλειμμα - Break

Προεδρείο - Chair: Αργ. Τατάκη - V. Bitrakova-Grozdanova

12.00 - 12.20: Σ. Κρεμύδη, *Ιστιαία και Μακεδονία: Πολιτικές και οικονομικές σχέσεις κατά την ελληνιστική περίοδο*

12.20 - 12.40: Σ. Ψωμά, *Ius iurandum Macedonum and the Taurobolos*

12.40 - 13.00: Μ. Mari, *Amphipolis in the Age of Alexander and in the Early Hellenistic Period: A Regional Capital?*

13.00 - 13.20: Μ. Μανωλεδάκης, *Οι περιοχές της νότιας Μαύρης Θάλασσας στα χρόνια του Αλέξανδρου και των Διαδόχων*

13.20 - 13.40: Συζήτηση - Discussion

### Απογευματινή συνεδρίαση - Afternoon session

Προεδρείο - Chair: Μ. Τιβέριος - B. Barr Sharrar

17.00 - 17.20: Χ. Μπρεκουλάκη, *Η τοιχογραφία του τάφου του Φιλίππου Β΄ στις Αιγές: Μια επανεξέταση της ζωγραφικής σύνθεσης*

17.20 - 17.40: Κ. Τσονάκα, *Η εξέλιξη της Μεγάλης Ζωγραφικής στη Μακεδονία από τον θάνατο του Φιλίππου Β΄ και η επίδρασή της στην αγγειογραφία*

17.40 - 18.00: Β. Αλλαμανή-Σουρή, *Από την ελληνιστική και υστεροελληνιστική γλυπτική της αρχαίας Βέροιας*

18.00 - 18.20: Μ. Σταματοπούλου - Μ. Καλαϊτζή, *Το θέμα της «πνευματικής καλλιέργειας» σε ταφικό περιβάλλον στην Θεσσαλία και την Μακεδονία κατά τους κλασικούς και ελληνιστικούς χρόνους*

18.20 - 18.40: Συζήτηση - Discussion

18.40 - 19.00: Διάλειμμα - Break

Προεδρείο - Chair: Μ.Β. Χατζόπουλος - W. Greenwalt

19.00 - 19.20: Ό. Παλαγγιά, *The coronation of the deceased in the Hellenistic funerary painting of Macedonia and Thrace*

19.20 - 19.40: B. Barr Sharrar, *Thoughts on the Artistic Legacy of Fourth Century BC Macedonia to the Roman Republic*

19.40 - 20.00: V. Bitrakova-Grozdanova, *The city of Lychnidos from the III until the 1<sup>st</sup> century. New archaeological evidence*

20.00 - 20.20: A. Corso, *Retrieving the art of Aetion*

20.20 - 20.40: Συζήτηση - Discussion



## Πέμπτη 23 Νοεμβρίου - Thursday 23 November

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Κτήριο ΕΛΚΕ,  
Αμφιθέατρο Ισογείου (ΚΕ.Δ.Ε.Α.)  
Aristotle University - Research Dissemination Center, Auditorium

Πρωινή συνεδρίαση - Morning session

Προεδρείο - Chair: Β. Αλλαμανή-Σουρή - Ι. Ακαμάτης

09.30 - 09.50: Β. Μισαηλίδου-Δεσποτίδου, Η φυσιογνωμία της αρχαίας Άφυτης μετά την ενσωμάτωσή της στο Μακεδονικό βασίλειο

09.50 - 10.10: Α. Κοτταρίδη, Οι Αιγές στα ελληνιστικά χρόνια. Τα νέα δεδομένα

10.10 - 10.30: Π. Τσέλεκας, Παρατηρήσεις στις χάλκινες εκδόσεις των πόλεων της Μακεδονίας κατά την ύστερη ελληνιστική εποχή

10.30 - 10.50: Ε. Στεφανή, Η λατρεία της Μητέρας των Θεών στη Μακεδονία: Επανεξέταση των δεδομένων

10.50 - 11.10: Π. Χριστοδούλου, Το ιερό των Αιγυπτίων θεών στη Θεσσαλονίκη από τον 3<sup>ο</sup> μέχρι τον 1<sup>ο</sup> αιώνα π.Χ.

11.10 - 11.30: Συζήτηση - Discussion

11.30 - 12.00: Διάλειμμα - Break

Προεδρείο - Chair: Μ. Σμιτ-Δούνα - Σ. Δρούγου

12.00 - 12.20: Ε. Οικονόμου, Η μετεξέλιξη των θρησκευτικών αντιλήψεων της Μακεδονικής κοινωνίας μέσα από την ταφική εικονογραφία

12.20 - 12.40: C. Tzocher, The Appearance of Monumental Tombs in Thrace and Macedonia: a Comparative Perspective

12.40 - 13.00: T. Stoyanov, Burials of noble Macedonians in Thrace?

13.00 - 13.20: Β. Σταματοπούλου, Οι θρόνοι των μακεδονικών τάφων

13.20 - 13.40: Συζήτηση - Discussion

Απογευματινή συνεδρίαση - Afternoon session

Προεδρείο - Chair: Χ. Σαατσόγλου-Παλιαδέλη - Α. Μουστάκα

17.00 - 17.20: Α. Κυριακού, Exceptional burials at the sanctuary of Eukleia at Aegae (Vergina): The bronze and gold urns from the male teenager burial

17.20 - 17.40: Ζ. Κωτίτσα, Ο ρόλος της κεραμικής στις ταφικές πρακτικές των Πυδναίων κατά την υστεροκλασική και πρώιμη ελληνιστική εποχή από τον Φίλιππο Β' ως τον Αντίγονο Γονατά

17.40 - 18.00: Α. Κουκουβού, Γραπτές επιτύμβιες στήλες από τη Βέροια

18.00 - 18.30: Συζήτηση - Discussion

18.30 - 19.00: Διάλειμμα - Break

Προεδρείο - Chair: Ε. Τσιγαρίδα - Α. Κοτταρίδη

19.00 - 19.20: Μ. Τιμπίδου-Αυλωνίτη, Ταφικά σύνολα ελληνιστικών και πρώιμων ρωμαϊκών από τη Θεσσαλονίκη. Η μαρτυρία των ειδωλίων

19.20 - 19.40: Δ. Ιγνατιάδου, Arsinoë II in Macedonia

19.40 - 20.00: Π. Αδάμ-Βελένη, Με αφορμή μία ωνή από την Όλυμπο

20.00 - 20.20: Κ. Τζαναβάρη, Κτιστός θολωτός κυψελειδής τάφος, από το νεκροταφείο της αρχαίας Λητής

20.30 - 21.00: Συζήτηση - Discussion



# 8<sup>ο</sup> Διεθνές Συμπόσιο για την Αρχαία Μακεδονία

Η Μακεδονία από τον θάνατο του Φιλίππου Β΄ έως την άνοδο του Αυγούστου στην εξουσία

Παρασκευή 24 Νοεμβρίου - Friday 24 November

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Κτήριο ΕΛΚΕ,

Αμφιθέατρο Ισογείου (ΚΕ.Δ.Ε.Α.)

Aristotle University - Research Dissemination Center, Auditorium

Πρωινή συνεδρίαση - Morning session

Προεδρείο - Chair: Α. Ριζάκης - Θ. Στεφανίδου-Τιβεριού

09.30 - 09.50: Κ. Περιστερή, *Ανασκαφή ταφικού συγκροτήματος Τύμβου Καστά Αμφίπολης 2012-2014*

09.50 - 10.10: Μ. Βουτυράς, *Η επιτύμβια στήλη του Αμύντα Μονουνίου από την Αμφίπολη*

10.10 - 10.30: Ε. Παπαγιάννη, *Μια οστοθήκη με όπλα και η χρονολόγησή της*

10.30 - 10.50: Π.Μ. Νίγδελης - Π. Αναγνωστούδης, *Epistatai reconsidered: A new deed of sale from Amphipolis*

10.50 - 11.10: Συζήτηση - Discussion

11.10 - 11.30: Διάλειμμα - Break

Προεδρείο - Chair: Ι. Ξυδόπουλος - Χ. Κουκούλη-Χρυσανθάκη

11.30 - 11.50: Α. Χρυσοστόμου - Π. Χρυσοστόμου, *Οι συνέπειες των γαλατικών επιδρομών (279-277 π.Χ.) στο Αρχοντικό και γενικότερα στη Μακεδονία*

11.50 - 12.10: Μ. Λιλιμπάκη-Ακαμάτη - Ι. Ακαμάτης, *Τα κοροπλαστικά εργαστήρια της Πέλλας*

12.10 - 12.30: Χ. Σαατσόγλου-Παλιαδέλη, *Ασημένιος Παναθηναϊκού τύπου αμφορέας από την αγορά των Αιγών*

12.30 - 12.50: S. Blazevska, *Late Hellenistic Relief Molded Vessels along Axios River*

12.50 - 13.10: Ζ. Λόλα - Κ. Χαβέλα, *Ανάγλυφη «ανατολικο-ιωνική» κεραμική στο μυχό του Θερμαϊκού Κόλπου*

13.10 - 13.30: Συζήτηση - Discussion

Απογευματινή συνεδρίαση - Afternoon session

Προεδρείο - Chair: Π. Χρυσοστόμου - Ε. Βουτυράς

17.00 - 17.20: Κ. Φίλης, *Ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας των εργαστηρίων εμπορικών αμφορέων. Το παράδειγμα της Ακάνθου*

17.20 - 17.40: Β. Dimova, *New light on textile production in ancient Macedonia*

17.40 - 18.00: Π.Μ. Νίγδελης - Π. Αναγνωστούδης, *Από τις εργασίες του corpus των επιγραφών της Αμφίπολης*

18.00 - 18.30: Συζήτηση - Discussion

18.30 - 18.50: Διάλειμμα - Break

Προεδρείο - Chair: Σ. Ψωμά - Π.Μ. Νίγδελης

18.50 - 19.10: Α. Tataki, *Ethnics, Ethnic Forms and Geographical Names Occurring as Personal Names in Ancient Macedonian Onomasticon*

19.10 - 19.30: Ι.Κ. Χυδούπουλος, *The title κοινοί εύεργέται and the Ρωμαῖοι εύεργέται in Macedonian inscriptions*

19.30 - 19.50: F. Daubner, *Local heroes and emperor worship in Augustan Macedonia: The example of Kalindoia*

19.50 - 20.10: Συζήτηση - Discussion

20.10 - 20.30: Απολογισμός του Συμποσίου/Conclusions



# 8<sup>ο</sup> Διεθνές Συμπόσιο για την Αρχαία Μακεδονία

Η Μακεδονία από τον θάνατο του Φιλίππου Β΄ έως την άνοδο του Αυγούστου στην εξουσία

---

## Αφίσες / Posters

Πέμπτη & Παρασκευή 23-24 Νοεμβρίου  
Thursday & Friday 23-24 November

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Κτήριο ΕΛΚΕ,  
Αμφιθέατρο Ισογείου (ΚΕ.Δ.Ε.Α.)  
Aristotle University - Research Dissemination Center, Auditorium

### Κοντογιάννη Κωνσταντίνα

*Τα νομίσματα του Φιλίππου Ε΄ στην ηπειρωτική Ελλάδα*

### Κουλακιώτης Elias

*Trees and plants in Alexander's history and legend*

### Κουρεμπανάς Θεόδωρος

*Η νομισματοκοπία της Θεσσαλονίκης κατά την ελληνιστική περίοδο*

### Νούλας Κωνσταντίνος

*Τάφος πολεμιστή από τη «χώρα» της Πύδνας*

### Χατζηνικολάου Καλλιόπη Γ.

*Προγονικές-δυναστικές λατρείες των Μακεδόνων έως τον 1<sup>ο</sup> αιώνα π.Χ. - Ζεύς, Ηρακλής, και ο συνδυασμός τους με τον Ήρωα ιππέα*

### Kuzmin Yuri

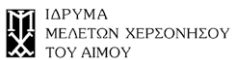
*Sparte and Stratonike: The onomastic and prosopographical notes on women from the "Tomb of Lyson and Kallikles"*

### Stoyanova Daniela

*The Engaged Greek Order in the Tomb Architecture in Macedonia and Thrace. A Comparison*

---

## Συνδιοργανωτές:



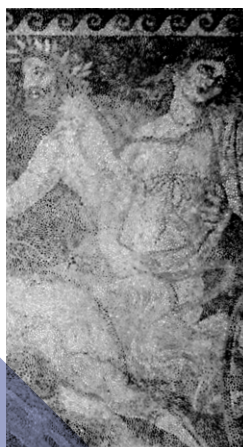
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ  
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ



Ελληνική Δημοκρατία

ΔΙΕΘΝΕΣ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ  
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

[www.ihu.edu.gr](http://www.ihu.edu.gr) | Θεσσαλονίκη



## Χορηγοί:



ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ  
REGIONAL UNION OF MUNICIPALITIES OF MACEDONIA REGION



ΧΡΥΣΩΡΥΧΕΙΑ  
ΘΡΑΚΗΣ



ΟΝΑΣΙΣ  
ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ  
ΙΔΡΥΜΑ



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ  
(ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ)



UNIVERSITY STUDIO PRESS  
Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων & Περιοδικών